

“WILDE YÜZYILI” BAŞINDA MAURICE VE TOPLUMSAL CİNSELLİĞİN TANIMI

Murat SEÇKİN*

Edward Morgan Forster 1970 yılında ölünceye dek Cambridge Üniversitesi King's College'daki dairesinde yaşayan yirminci yüzyılın en önemli İngiliz romancılarından biriydi. Sayıca çok az (ama önemleri çok büyük) roman yazmasına karşın, ilginç bir liberal düşünür olarak ya da D.H. Lawrence, Virginia Woolf, Bertrand Russell, Lytton Strachey gibi yüzyılın en önemli yazar ve düşünürlerinin dostu olması ona bir ün veriyordu. Hakkında araştırma yazısı üretmek artık bir endüstri haline gelen Bloomsbury grubunun da üyesi olan Forster o gruptaki pek çok arkadaşı gibi eşcinseldi.

Burada hatırlanması gereken en önemli şey, Napolyon yasalarının geçerli olduğu batı ve orta Avrupa'nın tersine, İngiltere'de eşcinsellik hep yasak olmuştur. 1885 yılında yeniden düzenlenen bir yasa ile ağır hapisle cezalandırılan bir erkeğin kendi cinsinden birisiyle cinsel ilişkiye girmesi “suçu,” 1895 yılında Oscar Wilde'ın bu yasa çerçevesinde iki yıl ağır hapse mahkum olması ile toplumun belleğine kazınmış ve bu tür “eğilimleri” olan erkeklerin üzerinde ek bir baskı unsuru oluşturmuştur. Wilde'ın yarı gizli sürdürdüğü eşcinsel yaşantısı gün ışığına çıkınca, bir yanda toplumunun cinsel “sapmalara” tepkisi sertleşerek artmış ve diğer yanda ise eşcinselliği kendine bir yaşam biçimi olarak seçmek isteyenler tarafından da cinsel kimlik arayışı hızlanmıştı.

Cinsel davranış biçimleri kendi cinsine ilgi duyan insanlar ondokuzuncu yüzyıl sonlarında bu davranış biçimiyle ilgili ama tamamen örtüşmeyen bir toplumsal cinsel kimlik oluşturulması sürecini başlatmışlardır. Bu arayış

* Yar. Doç. Dr. İstanbul Üniversitesi.

önce bu konularda daha açıkgörüşlü olan ve yasal engel bulunmayan Fransa ile Almanya'da sonradan da İngiltere'de ortaya çıkmıştır. Kendi cinsine cinsel ilgi duymak ile böyle cinsel davranışları olmaktan dolayı bunu bir cinsel kimlik olarak görmenin farklı şeyler olması bilinci Oscar Wilde ile birlikte Anglosakson dünyasına yayılmıştır. Forster ve arkadaşları, üst-orta sınıf entellektüeller ve sanatçılar olarak, eşcinsel kimliklerini çok dar bir çevrede ortaya koyabiliyorlardı; ama kendi cinsleriyle cinsel ilişkiye girdiklerinde İngiltere yasalarına göre suç işlemiş oluyor ve bunun cezasını çekmek, şantaj ya da tehdit gibi bir baskı altında yaşamak zorunda kalıyorlardı. Forster ise, bir romancı olarak ya karşı cinse ilgi duyan kahramanları olan öykü ve romanlar yazacak ya da eşcinsel kimliği ile eşcinsel kimliği olan kahramanlar yaratarak yazdığına ise hem toplum hem de polis tarafından mahkum edilecekti. Eşcinsel kimliği ile yazı yazamadığı için 1924'ten ölümüne dek pek bir şey yazmamış; yazdıklarını ise yayınlamamıştır.

Yazarın ve eşcinsellerin üstündeki baskı 1967 yılında İngiltere parlamentosunun çıkardığı bir yasayla azalmıştır. "Cinsel Suçlar Yasası" yirmibir yaş üstünde ve rıza gösteren erkeklerin kendilerine ait mekanlarda giriştikleri cinsel ilişkileri ceza yasası kapsamı dışına bırakmıştır (Myers 5). Forster yazdıklarını buna rağmen yayınlamamakta ısrarlı olmuştur. Ölümünden sonra tüm elyazmalarını miras bıraktığı King's College, Forster'in 1913-14 yıllarında yazdığı *Maurice* romanını ilk kez 1971'de yayınlamıştır.

Ondokuzuncu yüzyıl sonunda İngiltere, Almanya, ve Avusturya'da ruhbilim ve cinsellik araştırmalarında sıkça raslanan konulardan biri de bazı insanların kendi cinslerine karşı duydukları tutkudur. Bu araştırmalara neden olan etkenlerden birisi de bu tür tutkusu olan insanların, yani eşcinsellerin, kültürel bir olgu olan cinsel kimliklerini bu yönde belirtmek isteğinin artmasıdır. Sappho ile Sokrates'den bu yana Batı Avrupa kültüründe gözlemlenen bu tür davranış biçimleri Hıristiyanlık döneminde İncil ve Tevrat aracılığı ile kınanmış, yasaklanmış ya da günah olarak görülmüştür. Tevrat'taki bir öyküden etkilenen Musevi ve Hıristiyan kültürler kendi cinsine tutku gösteren erkekleri "Sodomlu/Sodomcu" (Sodomite) diye adlandırmışlar ama bir tür dinsel suçlama olan bu terim, anlaşılır bir şekilde, bu tür eğilimliler arasında sıkça kullanılmamıştır.

Batı Avrupa kültürlerinde, bir taraftan yazın yapıtlarına diğer yandan da yasal/dinsel yasaklara ve kayıtlara bakarak tarih boyunca aynı cinsler arası cinsel tutku ve ilişkinin olduğunu biliyoruz. Ama bu tür ilişki içine giren insanlara olumsuz toplumsal kimliği sonradan Musevi-Hıristiyan

toplumları yalnızca din bağlamında, günah ve yasa dışı olarak vermişlerdir. Belirli bir grup insanda günah, suç, ya da sonraları hastalık olarak adlandırılan özellikler görmek bunlardan çeşitli yöntemlerle kurtulabileceğini gösterir; bunlar bir kimliğin kendisi ya da parçası olamazlar. Devletin aygıtları, ya da hegemonya kurmaya yönelik tüm güçler, insanları daha iyi denetim altında tutabilmek için bu tür bir özgürlük, yani eş cinse tutkulu olma kimliğine sahip olma özgürlüğünü tanımazlar insanlara. Batı dünyasında, “son iki yüzyıldır, gittikçe artan bir şekilde, devlet cinselliği ve bu konudaki söylemleri denetlemeye çalışıyor” diyor John Greyson (384). İngiltere’deki endüstri devriminden beri, toplum içinde aile kutsal bir konuma getirilmiştir. İnsanları çalışkanlığa itecek, en az serserilik yapıp en çok disiplinli bir şekilde çalışmaya yönlendirecek, yani toplumsal baskıyı ev içine taşıyacak bir ideolojik kurum olacaktır aile. Doğal olarak da aile ve bunu oluşturan karşı cinse olarak tutku ile kilisenin kutsadığı evlilik kurumları dışında bir söyleme izin vermez devlet. Söylemin denetlenmesi ise bu konuların hiç konuşulmaması ve de eşcinsel kimliği oluşturacak bir ad bile olmaması demek oluyor. Ama sessizlik ile gizlilik, tıpkı söylem gibi, “güç için bir sığınma alanıdır: bir yandan yasaklarını yerleştirirken diğer yanda da gücün egemenliğini azaltır ve görece olarak hoşgörülü bölgeler yaratır” diyor Michél Foucault (101). Örnek olarak “Sodomculuk”un bir yanda onsekizinci yüzyılın ortasına kadar yakılarak ölüm cezası tehlikesi taşımasını, diğer yandan da bu tür etkinliklerin çokça görüldüğü ortamlarda bile çok az sıklıkta kullanılan bir ceza olmasını veriyor Foucault. Geri planda tutulan ve sessizliğe ya da kimliksizliğe mahkum edilen bu olgu aynı zamanda da bu alanlarda belirli bir ölçüde hoşgörülü bir yaşam sağlar eş cinse yönelen insanlara. Fakat gizliliğin ve sessizliğin kötü yanı ise, eşcinsel olarak yaşayacak bireyleri psikolojik baskı altında tutması ve yeni yetişen nesillere olumlu bir rol modeli oluşmasına olanak vermemesi.

Ondokuzuncu yüzyıl sonunda sevgilisi Oscar Wilde’a yazdığı bir şiirde Lord Alfred Douglas “adını söylemeye cesaret edemeyen aşk” diye adlandırır eşcinsellik tutkusunu. Wilde Douglas’ın babası Queensberry markisi tarafından “sodomite [sic]” olarak suçlanınca, adını “temizlemek” için mahkemeye verir adamı. Her ne kadar Queensberry suçlamasını yanlış bir terim kullanarak yapmışsa da (doğrusu “sodomite” olmalıdır ama bu terimi bile doğru bilmeden suçlama yapması çok ilginçtir) sonra mahkemeye çıkarılan tanıklar yüzünden vazgeçer davasından Wilde. Fakat bu kez savcı iki kez arka arkaya kamu davası açarak Wilde’ı mahkum et-

tirir (Meyers 34). Adı söylenemeyen aşk'ın yeni bir adı vardır artık; Foster'in *Maurice*'de Maurice'e söylediği gibi "Ben Oscar Wilde türü, ne olduğu bile söylenemeyen günahkarlardanım" (150) sözleri artık bir hastanın doktoruna itiraf tümcesi olur, ya da İngilizce söylendiği gibi: "I am an unspeakable of the Oscar Wilde sort."

Tarih boyunca gözlemlenen *eşcinsel davranış biçiminden* farklı olarak ondokuzuncu yüzyıl sonunda ortaya çıkan *eşcinsel kimlik* arayışlarının en önemli belirtisi kendine bir tanımlayıcı sözcük arayışıdır. "Homoseksüel" sözcüğü ortaya çıkana dek "adını söylemeye cesaret edemeyen aşk," ilk kez E.M. Forster'in romanında açıkça bir cinsel kimlik arayışı olarak ortaya konmuştur.

Maurice, "Wilde Yüzyılının" başında hem bir önceki yüzyıl sonundan beri yapılan eşcinsel kimlik aramalarının hem de yirminci yüzyılda göreceğimiz sorunların *locus classicus*'u olmuştur; çünkü, ilk kez bir "eşcinsel" romancı "eşcinsel" kahramanın modern dünyada "eşcinsel" kimlik araması sürecini anlatmaktadır. Bir *Bildungsroman* olarak başlayan kitap özelliksiz, fazla zeki ve yaratıcı tarafı olmayan, hatta oldukça tutucu ve sıkıcı yapıya sahip kahramanın çocukluğundan başlayarak yatılı okul ve Cambridge Üniversitesi yıllarını anlatır ilk olarak. Forster, Maurice tiplerinin bilinçli olarak, olabildiğince kendisine benzemeyen birisi olarak yaratmaya özen göstermiştir. Yazarın tersine, sağlıklı, iri yarı, ve atletik birisidir Maurice ve Cumartesi günleri golf ya da futbol bile oynar. Tek özelliği yavaşça ortaya çıkan eşcinsel bilincidir: yani kendi cinsine cinsel arzu duyar. Bu özelliği, Maurice'i ve onun arayışını ilginç yapar çünkü kendi durumunu anlaması için hiç bir bilgi kaynağı yoktur ya da kendine örnek alabileceği ve Oscar Wilde gibiler dışında rol modeli bulamaz. Kendisi gibi olan insanların varlığını kabul etmeyen burjuva toplumu, yasal, dinsel, ve sağlık kurumlarıyla onun gibi olmayı yasa dışı, günahkar ve hastalıklı olarak nitelemedikleri zamanda bile sadece böyle bir durumun olmadığını söylerler.

Üst-orta sınıf bir İngiliz gencinin aldığı eğitim onu yirminci yüzyılın başında bir imparatorluğu yönetecek memurluk, ordu, endüstri, ya da finans kurumlarında başarılı olmasını sağlayacak bir şekilde yapılandırılmıştır. Yalnız varıl erkek öğrencilerin gidebildiği yatılı özel okullar ve Cambridge ile Oxford Üniversiteleri genç delikanlılara eski Yunan ve Latin dillerini ve kültürleri yanısıra iyi bir Hıristiyan olmayı öğretiyordu. Bu

eğitimi tamamlayan gençler, endüstri ve sömürge yönetimine başarılı bir şekilde eklenebilmek için karşı cinse olan tutkularıyla bir evlilik yapıp bu yolda “mutlu” bir yaşam sürdürecekler diye düşünülüyordu. Ama bu ideolojik yapı “doğal” bir şeymiş gibi dayatılırken kendi cinsine tutkulu olanlara hiç bir yaşam alanı verilmiyordu.

Bu eğitim sisteminin ve ideolojinin ilginç yanı, eşcinsel arzuları olan ama bu konuda hiç bir bilgi alma olanağı olmayan, yani başka bir deyişle, kendilerine cinsel kimlik bulmakta zorlanan gençlere iki tane birbiriyle çelişkili metin sunmasıdır. Bunlardan birinci gurupta Tevrat’ın, “Genesis” bölümündeki Sodomuların öyküsü ile “Leviticus” bölümü, ve İncil’deki Aziz Paul’un mektuplarında erkekler arası cinsel ilişkinin yasak olduğunu ve böyle yapanların Tanrı tarafından cezalandırılacağını görebiliriz.

İkinci gurupta ise eski Yunan kültürünün temel taşlarından olan Platon’un *Phaedrus* ile *Şölen* diyaloglarıdır. Eşcinsel aşkın var olabileceğı ve hatta karşı cinse duyulabilen aşktan da üstün olduğu düşüncesini öne süren Platon Maurice üzerinde bir nebze rahatlatıcı etki uyandırır. Ama Platon’un tanımladığı aşk platoniktir ve cinsel arzuların gövdeler aracılığı ile tatmin olmasına karşıdır (Raschke 152). Zaten Musevi-Hıristiyan öğretisinin (bilhassa Aziz Paul’ün) tenselliğe kaşı gelme eğiliminin kökeninde de Platon’un metafizik düşüncesi yatar. Yatılı okulunda ve sonra gittiğı Cambridge Üniversitesi’nde Maurice’in aradığı kendi cinsel seçimi doğrultusunda hareket etmek isteyen birisi olarak kendisi gibi kimliğe sahip insanlar arayışı bu bağlamlarda şekillenir.

Aradığını Cambridge’de bulur ilk önce; aşık olduğu, kendisi gibi eğilimleri olan, Clive ile olan ilişkileri tamamen platoniktir; bunu daha entelektüel eğilimli olan ve Platon okuyan Clive ister. Ama aslında Cambridge’de bu ikiliden daha açık bir biçimde eşcinsel arzularının doğrultusunda kimlik edinmiş, Risley ve arkadaşları gibi, daha üst sınıf, daha bariz bir biçimde cinsel tercihlerini ortaya koyan, cesur öğrenciler ve öğretmenler de vardır. Bu kişiler kendilerine ait davranış, giyim, kültür, ve hatta dil yaratmış insanlardır. Aristokratiklik ya da zenginlik bu grup insanın kentsoylular ile alt sınıfları bağlayan yasa ve yasaklara aldırılmazlığını kolaylaştırır. Estet adımı alan ve Hıristiyanlık öncesi klasik eğitimle yetişmiş bu grup insan Maurice’e ilk kez herkesin aynı olmadığını gösterir Ama toplumsal ve yasal baskıların korkusu ve çok daha fazla kentsoylu etikası taşıyan Maurice’i Cambridge’de bu guruptan uzak tutacaktır. Bu seçeneğın karşısına koyabileceğı bir yaşam tarzı Maurice’in aradığı çözümdür ve Forster bu-

nu Edward Carpenter'ın "demokratik ve sosyalist" eşcinsel kimliğiyle sağlayacaktır (Bredbeck 32).

Aslında Risley ve arkadaşları, tüm toplumsal ve yasal olumsuzluklara rağmen, Oscar Wilde'ı ve onun estetiği ile çürümüşlüğünü (dekadansını) taklit ederek ondokuzuncu yüzyıl kültürünü yirminci yüzyıl başı Cambridge'ine taşımışlardır. Toplumsal ve ekonomik güçlerinin göreceli olarak onlara bir özgürlük alanı sağladığı ve Cambridge (ya da Oxford) gibi bekar erkeklerin eğitimlik maskesi altında rahatça eşcinselliğine olanak sağlayan bir topluluk oluşturduğu yerlerde biraraya gelerek kendi kimlik ve kültürlerini oluşturmuşlardır. Cinsel tercihleri bu fildişi kule ortamında yadırganmaz ve onlar da kendilerine has bir söylem ve toplumsal davranış biçimleri geliştirirler. Seçkin ortamda bulunan seçkinler zaten genel toplumsal baskılardan göreceli olarak uzaktadırlar ve bu onlara belirli bir özgürlük verir ve tam olarak cinsel kimliklerinin ne olduğu anlaşılabilir. Üst sınıfa ait ve seçkin eğitim almış insanların eşcinsel kimliklerinin gizliliği Oscar Wilde davası ile güncel basına düşmüş ve bir söyleyişle "deşifre" olmuşlardır. İngiliz eşcinsel kimliğinin önemli bir parçası olan bu tür davranış biçimleri bugüne dek sürmüştür.

Buna örnek olarak sonradan Londra'da bir konserde karşılaşan Risley ile Maurice arasında Çaykovski ile ilgili bir sohbet geçer. Risley birkaç yıl önce ölen Çaykovski'nin eşcinsel olduğunu, eşini boşayıp 6. Senfoni'sini aşık olduğu yeğeni "Bob"a adadığını bilir. Bu bilginin o çağın eşcinsel toplumu içinde yayılıp tüm Avrupa'yı aşarak İngiltere'ye kadar gelmiş olması bu tür bilgi alışverişi olan bir eşcinsel haber alma ağının varlığını gösteriyor. Aynı haber alma ağı bir önceki yüzyılda Walt Whitman'ın Amerika'daki deneyimlerini ve şiirlerinin eşcinsel bir duyarlılıkla yazıldığını Oscar Wilde'a nasıl getirmişse Çaykovski, André Gide, Marcel Proust, Thomas Mann, Gustav Mahler gibi sanatçıların eşcinsel yaşam deneyimlerinin "dedikodusu" bu resmi olmayan ağ ile Risley ve arkadaşlarına ulaşır. Ama entellektüel olmayan Maurice için bu isimler ya yabancı ya da ilgi alanı dışındadır. Bu tür entellektüel ya da seçkin eşcinsel kimlik onun aradığı ya da anlayabileceği bir şey değildir.

Clive ile tanıştıktan sonraki üç yılda önceleri yalnız olarak yaşadığı kişisel cehennemden biraz uzaklaşmıştır Maurice; ikisi de birbirlerini severek, domestik bir ortamda basit bir yaşam kurabilirler. Ama Muhafazakar Parti'den politikaya atılma hevesi olan Clive cinsel arzularını kadınlara çevirip evlenince Maurice tekrar başladığı yere döner: Tekrar yalnızlık

ve ne olacağını bilmeden yaşamak. Clive, sınıfının bilincinde bir genç olarak, toplumsal ve politik çıkarları için “doğru” yolu seçer, ama Maurice için bu imkansızdır. Eğer eşcinsel kimliği ile yaşayacak olursa, toprak sahibi üst sınıf Clive toplumsal ve ekonomik konumundan ödün vermesi gerektiğini bilir. Bunun için seçimi kimliğini yadsıyıp toplumun istediği “normal” olma yolundadır.

Annesi ve iki kız kardeşiyle birlikte yaşadığı kibar ve mazbut muhit, başarılı iş hayatı, ve çevresindeki sıkıcı üst-orta sınıf yaşam içinde bulunan Maurice’in kendisine rol modeli bulmakta zorlanır; ve cinsel kimlik edinmek için de fazla bir seçeneği yoktur zaten. Maurice’in ait olduğu “garip” durumun bir adı yoktur ama bir ad aramaya çabalayınca da önce onlara sonra da kendisine “unspeakable” yani “adı ağza alınamayacak derecede kötü”den başka bir şey gelmez aklına (139). Ya bu tür yaşantı içinde, pek çok erkeğin yaptığı gibi, iki yüzlülüğü seçerek gizli ve yasa dışı bir cinsel yaşantısı olacak, evlenecek, ve şantaj olma tehlikesini göze alıp erkeklerle cinsel ilişkiye girecek ya da bilinen tek seçenek olan Oscar Wilde ve çevresindekiler gibi olacaktır. Bunun anlamı şehirli, kültürlü, “efemine,” ve aristokratik bir yaşam ve bu insanların yasa dışı ve para karşılığı beraber oldukları “travesti”ler ya da hiç eşcinsel değillermiş gibi davranan erkek fahişeler. Doksanlı yıllarda Wilde davaları sırasında ortaya çıkan, gazetelere düşen tablo budur. Ya da Maurice’in yaşadığı bir tren macerasında gördüğümüz gibi gizli eşcinsel olmanın dayanılmaz acısı: Bir akşam trenle eve dönerken,

Canı sıkkın, trende somurtup duruyordu ve ifadesi vagonda bulunan kendisi dışındaki tek kişinin kuşkusunu ve umutlarını canlandırdı. Tıknaç ve yağlı suratlı bu kişi davetkar bir hareket yaptı ve boş bulunan Maurice karşılık verdi. Bir anda ikisi de ayağa kalktılar. Adam gülümsedi, bunun üzerine Maurice, adamı bir yumrukta yere devirdi. Daha yaşlı olan ve burnundan boşalan kanlar döşemeyi ıslatan adama bu çok koymuştu, dahası Maurice’in tehlike kolunu çekerek treni durdurabileceği korkusu iyice ödünü patlatmıştı. Maurice’e birtakım özürler sıraladı, para önerdi. Adamın tepesine dikilen Maurice, bu iğrenç ve onursuz olayda kendi yaşlılığını gördü. (147)

Her iki tabloda da Maurice’i korkutan ve panik yaşatan bir dil kullanmıştır Forster. Roman içindeki arayış bu ikisinden de farklı bir kimlik ve

yaşam biçimi olup olmayacağıdır. Alan Sinfield'e göre Forster bu romanında gördüğümüz modellerin dışında da eşcinsel yaşamlar olabileceğini önce Maurice'e sonra da okuruna göstermek isteğidir (140).

İçinde bulunduğu durumun korkunçluğu ve kentsoylu yaşam koşulları Maurice'e hasta olduğunu ve bunun iyileştirilmesi gerektiğini söyler. İlk konuştuğu genç doktora, "söylesene, hastaların arasında Oscar Wilde gibileriyle karşılaştığın oluyor mu?" diye sorduğunda "Hayır, bu tipler akıl hastalıkları bölümünde olur, Tanrıya şükür" diye yanıtlar Maurice'i (148). Kendi yaşlı doktoruna "Ben Oscar Wilde türü [ne olduğu bile söylenemeyen] günahkarlardanım" diye itiraf ettiği zaman, onu uzun zamandır tanıyan doktor böyle birşeyin olamayacağını ve Maurice gibi aile dostunun asla böyle olamayacağını belirtir: çünkü en basitinden doktor da bu konuda hiç bir şey bilmiyordur (150).

Sonradan gittiği hipnotizmacı psikolog ise bu konularda uzmandır; koşullandırma yöntemi ile Maurice'in bilinç altındaki arzu nesnesini erkeklerden kadınlara çevirebileceğini, ve bu konuda belirli bir oranda başarılı olduğunu söyler. Kaba bir davranışbilim ile tedavi yöntemini uygulamaya çalışan bu psikoloğun ne kadar "başarılı" olduğunu göremeyiz kitapta. Roman bu noktadan sonra hızla sona doğru gelişir. Bir yandan hipnotizma seanslarına katılan Maurice, kendinden çok daha doğal bir şekilde, ve Platon ya da Leviticus okumadan eşcinselliğini kabul etmiş, Alec Scudder ile cinsel ilişkiye girer. Clive'in evinde, Lawrence'in Lady Chatterley'in aşkına modellik edecek av hayvanları bekçisi-bakıcısı Alec ile Maurice işlerini, geleceklerini ve ailelerini terk ederek kendilerine insanlardan uzak bir yaşam kuracaklardır.

Maurice romanının sonunda Forster kahramanı için seçtiği kimlik Fransa'da Jean-Jaques Rousseau ile başlayıp İngiliz edebiyatına William Blake, William Wordsworth ve diğer Romantik dönem şairleri, Thomas Carlyle ile William Morris gibi Victoria dönemi düşünürleri ve yazarlarla girmiş ve D.H. Lawrence'e dek uzanan doğal yaşamda insanlar daha iyi ve ahlaklı olurlar düşüncesinin bir uzantısıdır. Doğa'da çıplak insan, ya da soylu hayvan, daha mutludur ve onu doğallıktan uzaklaştıran eğitim süreci sadece insanı kötü yola sürükler. Yirminci yüzyılın başında endüstrileşmenin ve insanın doğaya, komşusuna, ve kendisine yabancılaşması korkunç boyutlara varmış İngiliz toplumunda kurtuluş bir tür doğaya dönmek, organiklik olarak algılanır Forster ile Lawrence'in yapıtlarında her iki yazar da, Carlyle'in deyişiyle, "para-merkezli" endüstri toplumunun bo-

zukluklarını doğaya dönerek düzeltebileceklerdir (Williams 217).

Hıristiyanlığın (yani Musevi-Hıristiyan kutsal kitapların) ve endüstriyel, sömürgeci, ve militarist devlet aygıtlarının zorladığı karşı cinse olan tutkunun (aile bağlamında olmak koşulu ile) tek seçenek olduğu dayatmacası da doğaya uzak düşmüş insanların bir çilesidir Forster'a göre. Alec ile Maurice için Forster'in seçtiği yaşam biçimi Oxford ile Cambridge Üniversiteleri ve Londra'da görülen seçkinci/ikiyüzlü/züppe eşcinsel kimliğe eşcinsel kimlik aramasında bir alternatiftir. Amerika Birleşik Devletleri'nde ve İngiltere'de yalıtılmış bir biçimde ortaya çıkan ondokuzuncu yüzyıl eşcinsel hareketlerinde de Walt Whitman, Edward Carpenter, ve John Addington Symonds gibi yazarlar cinsel seçimlerinin bir eşcinsel kimliğe dönüşmesinde işçi/köylü sınıfı, doğaya dönük, daha organik yaşam biçimlerini büyük kentli, seçkinci, fildişi kuleci, ve "efemine" yaşam tarzının karşısına koymuşlardır (Sinfield 114). Robert K. Martin'in ileri sürdüğü gibi Forster Carpenter'ın, Walt Whitman'ın düşüncelerinden etkilenerek, soğuk, estetik, ve idelize edilmiş bir eşcinsellik yerine daha "şiiirsel" ve "doğal" bir eşcinsel kimlik verir Maurice'e (Bredbeck 34).

Modern insanın hala kaçabileceği bir bakir doğa parçası kaldığı süreçte oluşabilecek olan doğaya sığınmış eşcinsel kimlik, bu kitapta görülen mutlu sona da olanak verir. Yirminci yüzyıl cinsel kimlik arayışları içinde en ilginç konumlardan birisi de Maurice'dir. Hem Walt Whitman'dan hem de Oscar Wilde'dan kaynaklanan bu arayışlar arasında Forster'in romanı, 1971 yılına dek hiç basılmasa da, elyazmasını okuyanlarda çok önemli etkiler yaratmıştır.

KAYNAKÇA

Bredbeck, Gregory B. "Queer Superstitions': Forster, Carpenter, and the Illusion of (Sexual) Identity. *Queer Forster*. Yayına hazırlayan: Robert K. Martin and George Piggford. Chicago: The University of Chicago Press, 1997. Sayfa:29-59.

Forster, Edwin Morgan. *Maurice*. Yayına hazırlayan: P. N. Furbank. London: Penguin Books, 1972 (yeniden basım).

———. *Maurice*. Çeviren: Sadri Ülkü. İstanbul: İletişim Yayınları, 1994.

Foucault, Michel. *The History of Sexuality: Volume I: An Introduction*. Çeviren Robert Hurley. New York: Vintage Books, 1980.

Greyson, John. "Security Blankets: Sex, Video, and the Police." *Queer Looks: Perspectives on*

Lesbian and Gay Film and Video. Yayına hazırlayan: Martha Gever, ve diğerleri. New York: Routledge, 1993. Pages: 383-394.

Martin, Robert K. and George Piggford. "Intoduction: Queer, Forster?" *Queer Forster*. Yayına hazırlayan: Robert K. Martin and George Piggford. Chicago: The University of Chicago Press, 1997. Pages 1-29.

Meyers, Jeffrey. *Homosexuality and Literature: 1890-1930*. London: The Athlone Press, 1977.

Raschke, Debrah. "Breaking the Engagement with Philosophy: Re-envisioning Hetero/Homo Relations in *Maurice*." *Queer Forster*. Yayına hazırlayan: Robert K. Martin and George Piggford. Chicago: The University of Chicago Press, 1997. Pages 151-165.

Sinfield, Alan. *The Wilde Century: Effeminacy, Oscar Wilde and the Queer Moment*. London: Cassell, 1994.

Williams, Raymond. *Culture and Society: 1780-1950*. Harmondsworth: Penguin Books, 1979 (rpt).